

EERST PAP EN DAARNA VLEES

John Frederic West in gesprek met Opernglas

Uw doorbraak bij een ruimer operapubliek kwam er pas met uw schitterende vertolking van Tristan naar aanleiding van de heropening van het Prinzregententheater in november 1996. Maar uw carrière als zanger startte al licht vroeger ?

Ik was 22 toen ik mijn professionele loopbaan begon. Ik zong aanvankelijk rollen als Belmonte in *Die Entführung aus dem Serail*, Ferrando in *Così fan tutte* of Gounods *Faust*. Nog erg jong bood men mij reeds dramatische rollen aan, die ik steeds weigerde. Ik bouwde mijn carrière op naar het motto van de beroemde Amerikaanse tenor Richard Tucker: "First the milk and then the meat". Je moet je stem op een natuurlijke wijze ontwikkelen. Je mag ze echter nooit overbelasten. Dus zong ik de juiste rollen op het juiste ogenblik. Alleen zo kan je je stem op een gezonde manier tot ontwikkeling brengen. Rosa Ponselle, bij wie ik aanvankelijk lessen nam, voorspelde me toen reeds een grote carrière als dramatische tenor, en tot mijn verbazing is haar voorspelling nog uitgekomen ook. Dit zou echter nooit mogelijk zijn geweest, zo ik mij te vroeg aan Wagner had gewaagd. Om als Wagnerzanger langer mee te kunnen draaien, moet je vroeg "neen" durven zeggen. Ik was juist 29 geworden, toen een bekende dirigent me aanbood het tweede bedrijf van *Tristan* te zingen. Ik weigerde, omdat ik vreesde dat nog niet aan te kunnen. Van de maestro heb ik sindsdien niets meer gehoord, maar die weigering is mijn stem belist ten goede gekomen.

De rol van Canio, waarvoor u in Stuttgart stormachtig werd toegejuicht, heeft u reeds vroeg in uw repertoire opgenomen. Beschouwt u deze partij als uw lievelingsrol ?

Ik heb *Bajazzo* voor het eerst gezongen toen ik 24 was. Ondertussen stond ik reeds 150 keer als Canio op de

scène. En ik moet toegeven dat het één van mijn voorkeursrollen is. Toch zijn mijn absolute lievelingsrollen *Tristan*, *Otello* en *Samson*. *I Pagliacci* is weliswaar kort, maar veeleisend. Het bestaat bovendien voor de tenor niet alleen uit die éne grote aria. De partij van Canio staat bol van emoties en vergt ook heel wat acteertalent van de zanger om de rol juist te interpreteren. Het is trouwens niet zo makkelijk om én de dramatiek én het realisme van dit personage bij het publiek aanvaardbaar te maken. De toeschouwer moet het gevoel hebben dat het tenslotte om een ware geschiedenis gaat. Wij als zangers moeten kost wat kost het publiek in de ban van het toneelgebeuren meesleuren.

In Stuttgart had ik het genoeg met fantastische collega's te kunnen samenwerken. Ook het publiek was er geweldig. Ik kijk nu reeds vol spanning uit naar hun seizoen 1999/2000 waarin men mij de titelrol heeft aangeboden in de nieuwe encensering van *Siegfried*, in het kader van hun nieuwe productie van de *Ring*.

Toch wil u zich niet uitsluitend op Wagner laten vastpinnen

Dat is juist. Een louter Wagnerrepertoire maakt op termijn je stem kapot. Een juiste dosering is erg belangrijk. Naast *Tannhäuser*, *Tristan*, *Siegfried* en *Siegfried* zing ik eveneens *Otello*, *Samson*, *Calaf* en natuurlijk ook *Canio*. En binnenkort ook nog de rol van de keizer uit *Die Frau ohne Schatten*, die ik voor het eerst onder Giuseppe Sinopoli in Milaan ga doen. Het is geen grote, maar wel een zeer zware rol. Richard Strauss heeft spijtig genoeg zijn mooiste muziek voor sopranen en niet voor tenoren geschreven. Ik wil me niet in één bepaald hokje laten duwen. Daarom noem ik mezelf ook geen helden-, maar een dramatische tenor. Voor dit genre bestaat er ook een uitgebreider repertoire, dat ik trouwens verder wil verzorgen en uitbouwen.

Veel Wagnertenenoren beschouwen Tannhäuser als de moeilijkste rol. Siegfried Jerusalem zingt reeds geruime tijd Tristan en de beide Siegfrieds, maar aan de aan Venus verhangen minnezanger waagt hij zich nog steeds niet. Ook René Kollo heeft die partij relatief laat gezongen. Vindt U Tannhäuser ook zo problematisch?

Neen. Voor mij is *Tristan* beduidend moeilijker dan *Tannhäuser*. De tessituur bij *Tristan* is aanzienlijk groter en vergt veel meer stemfacetten. De toonumfang van *Tannhäuser* is mijns inziens veel aangenamer. Dat is voor *Siegfried* trouwens nog meer het geval. Deze rol is weliswaar zeer lang en daarom vermoeiend, maar bijna volledig in het aangenamere middenregister geschreven, zonder extreme hoogtes zoals bijvoorbeeld in *Tristan*.

Voor de partij van Tristan zou men eigenlijk over meerdere stemmen moeten beschikken. Vooral het derde bedrijf is moordend. Daar wordt het uiterste gevergd. Je moet het ene moment heldhaftig en met volle kracht zingen en het volgende lyrisch zoals bijvoorbeeld een Fritz Wunderlich. Ik beschouw Tristan als de zwaarste tenorpartij bij uitstek. Trouwens ik vind dat in de huidige producties er in het derde bedrijf heel wat passages kunnen worden geschraapt, gezien de belasting voor de zanger van de titelrol enorm zwaar is. Vroeger was het heel gebruikelijk om in Wagners opera's kleine passages te schrappen. Vandaag lijkt dit echter uit den boze. Nochtans zou men zich hierover, juist omwille van de zanger, opnieuw moeten bezinnen.

U hebt reeds over uw onmiddellijke plannen gesproken. Zijn er nog andere rollen, die u binnen afzienbare tijd zou willen zingen ?

Natuurlijk zijn er een aantal rollen die ik graag zou willen zingen. Bijvoorbeeld een Dick Johnson in *La fanciulla del West*. Voor enkele jaren trouwens werd me deze rol aangeboden, maar omwille van elkaar overlappende opdrachten ging het niet door. Sedertdien werd me de rol niet meer aangeboden. Het is een veeleisende partij, die veel van de stem vergt. Ik zou ook graag Lohengrin en Parsifal zingen. Maar de laatste jaren is het blijkbaar mode geworden beide rollen door lyrische stemmen te laten vertolken. Ik heb zo het gevoel dat dramatische tenoren te weinig lobbyen. Naar ik hoop zal dat in de nabije toekomst veranderen.

Een zanger die zich vooral in het Wagnergenre op impressionante wijze doet opmerken, kan de vraag naar Bayreuth niet ontlopen. Zijn er reeds contacten met Wolfgang Wagner geweest ?

De heer Wagner was uiteraard op de voorstelling van *Tristan* in München. Ik heb toen met hem een kort gesprekje gehad. Maar tot een reële afspraak voor een auditie in Bayreuth is het omwille van agendaproblemen nog niet gekomen. Ik hoop echter ooit op de Groene Heuvel te kunnen zingen. Ik ben nu 45 en rijp voor de grote Wagnerhelden.

U zingt veel Duitse rollen alhoewel u de taal zelf niet spreekt. Is het daarom niet extra moeilijk de tekst te leren? Verstaat u voldoende wat u zingt?

Absoluut. Ik begrijp de diepere betekenis van de tekst en weet heel goed waarover het gaat. Ik leer relatief makkelijk en kan het ingestudeerde goed onthouden. Het is bovendien voor mij niet moeilijk in een vreemde taal te zingen. Mijn taal is immers de muziek. Hierin kan ik mij vloeiend uitdrukken, ook wanneer ik me van de eigenlijke taal zelf niet bedien. Robert Merrill was bijvoorbeeld een buitengewone Italiaanse bariton, niettegenstaande hij nauwelijks een woord Italiaans sprak.

Opera is de laatste jaren meer en meer een zakelijke aangelegenheid geworden, waarbij het commerciële de kunst vaak verdringt. De Drie Tenoren liggen op ieders

lippen. Ze krijgen veel geld en geven het publiek de indruk dat dit in de wereld van de opera schering en inslag is. Hoe staat u tegenover deze tendens ?

Er zijn altijd al operasterren geweest, die voor een ruimer publiek zijn opgetreden. John McCormack zong bijvoorbeeld in New York voor 6000 mensen niet alleen operaria's, maar bijvoorbeeld ook Ierse smartlappen. Een ander voorbeeld was Richard Tauber, die Weense liederen ten beste gaf. Dit moet m.i. zonder meer kunnen. Ook de Drie Tenoren mogen voor mijn part. Ze enthousiasmeren de massa, zingen musicalmedleys, liederen en aria's. Het enige probleem is dat een heleboel mensen alleen hun shows zien en helemaal uit het oog verliezen, dat er ook nog operavorstellingen bestaan. Negatief echter is dat hun massaoptredens met opera gelijk worden gesteld. De Drie Tenoren of de Drie Sopranen zijn één zaak, en kwalitatief hoogstaande operaopvoeringen een andere. Hier moet men noodgedwongen differentiëren. Maar misschien zijn we binnenkort ook toe aan de Drie Dramatische Tenoren...

© OPERNGLAS - april 1998
Vertaling: K. Guy Stevens